

Liisa Talvitie

PALO

Jukka-Pekka Palon elämä

TAMMI

Liisa Talvitie

PALO

Jukka-Pekka Palon elämä

TAMMI

HELSINKI

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut
tämän kirjan kirjoittamista.

© Liisa Talvitie ja Tammi, 2024

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Kuvaliitteiden taitto: Samppa Ranta / Punavuoren Folio Oy

ISBN 978-952-04-6009-9

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Amarcord – minä muistan	9
Elämäkerturi ja kohde	11
KÄPYSOTAA	13
<i>Naisia emme ottaneet messiin</i>	
KAIKKI ALKOI KELLARITEATTERISTA	22
<i>Paljon toimintaa ja vähän myös mystiikkaa</i>	
MUTSI KIPA KIPSAKKA	31
<i>Äiti nautti šokeeraamisesta</i>	
FAIJA TAUNO SUURI	46
<i>Isä vaikenen tunteistaan</i>	
BROIDIT PEPE JA MASA	52
<i>Emme olleet velipuolia vaan veljiä</i>	
RÖÖPERISTÄ LALLUKKAAN JA TAKAISIN	57
<i>Elämä oli värikästä ja myös levotonta</i>	
NORSSI – EI VAIN KOULUA, VAAN ELÄMÄÄ	72
<i>Jätkät perkele, nyt tulee jälki-istuntoa!</i>	
TYTTÖNORSSILAISET JA ME KUNDIT	83
<i>Se oli ihan Peyton Place -meininkiä</i>	
MAAILMA AUKI KAIKISSA VÄREISSÄ	86
<i>Emme olleet sisäsiistejä ja kuuliais</i>	

VOLTTI TAAKSE- JA ETEENPÄIN	92
<i>Opimme kurrottamaan kohti vastaanäyttelijää</i>	
SYÖTTÖ VASEMMISTON LAPAAN	104
<i>Meillä oli suurempi tieto siitä, miten maailma piti järjestää</i>	
NUORALLATANSSIJAN KUOLEMA.....	111
<i>Irti taistolaisuudesta</i>	
KANSALLISTEAT'TERISSA SIIPIEN SUOJAAN	120
<i>Tarmo Manni lipoi huuliaan</i>	
HAPOILLA KAUPUNGINTEAT'TERISSA	127
<i>Turkka valoi kokovartalokipsin</i>	
MAESTRO YLINÄYTTTELIJÄ.....	134
<i>Esko on ollut monessa mentorini</i>	
PARAS ELÄMÄNKUMPPANI.....	139
<i>Riitalle kuuluu Nobelin rauhanpalkinto</i>	
KÄÄPIÖITÄ JA KADONNEITA POIKIA.....	147
<i>Heitimme liikaa privaattiherjaa</i>	
RAKASTELUA KORPILAMMELLA	154
<i>Parasta ajatella vain isänmaata</i>	
PÄIN PELKOA.....	162
<i>Kana oli pitkään kynimättä</i>	
KULKURIN LAULUT	171
<i>Faijan henki leijui mukana</i>	
RISTIRIITAINEN ELÄMÄNKATSOMUS	177
<i>Tieteellistä ajattelua ja mystiikkaa</i>	
TÄTTÄHÄÄRÄ JA NEITI HERKKÄNEN	184
<i>Rakkaat tyttäreni, ihan omanlaisiaan</i>	

MEGAVISASTA GILJOTIINIIN.....	195
<i>Studio lavastettiin laivan autokannelle</i>	
IHMISSUHTEISTA HERKIMPIÄ.....	201
<i>Kuoliaaksi halaajat ja vallankäyttäjät</i>	
PITKÄHÄNTÄVENEELLÄ PARATIISIIN.....	222
<i>Juoksimme henkemme edestä</i>	
ASTA, VEERA JA HERRA PARKINSON	229
<i>Hyvät ja huonot uutiset</i>	
KEPPOSTELUA JA KERHOTOIMINTAA.....	235
<i>Elämyksiä kaikilla mausteilla</i>	
TAKAISIN KOTIPESÄÄN	240
<i>Teatterissa kummittelee</i>	
JOHTAJANSA NÄKÖINEN TALO.....	247
<i>Kansallisteatteri etsi paikkaansa</i>	
TAITAVIA MIEHITYKSIÄ	253
<i>Haaveita ja hikeä</i>	
TOISTEN EDESSÄ	261
<i>Ujon miehen kosto</i>	
LEIKKIMIELELLÄ ETEENPÄIN	269
<i>Kiitos ja anteeksi!</i>	
PALOJA ELÄMÄSTÄ.....	273
<i>Kannattaa olla tarkkana, mitä toivoo</i>	
Amarcord – minä muistan	281
Kiitokset	283
Jukka-Pekka Palon roolit.....	285

AMARCORD – MINÄ MUISTAN

Tampere, Teiskontie syksyllä 1958.

On yö, pimeää, sataa, tuulee.

Herään outoon, surulliseen ääneen – kuin joku puhaltaisi torveen.

Äiti on jo hereillä. Ryntäämme ikkunaan.

Katulamput heiluvat tuulessa. Märkä asfaltti kiiltää.

Silmiemme edessä vaeltaa outo kulkue kohti keskustaa: hevosten vetämiä kärryjä, kuorma-autoja, asuntovaunuja, ihmisiä ja eläimiä.

Ääni kuuluu taas.

Nyt näemme – norsu astuu raskain askelin, kohottaa kärsänsä ja päästää tuon surullisen äänen.

Sirkus on saapunut kaupunkiin.

Rabindranath Tagore kirjoittaa kirjassaan *Elämäni muistoja*:

”Minä en tiedä, kuka se on, joka maalaa kuvia muistin kankaaseen; mutta olipa hän kuka tahansa, joka tapauksessa hän maalaa kuvia: hänen siveltimensä työ ei tarkoita pelkkää tapahtumien uskollista jäljentämistä. Hän valikoi ja karsii, omaa makuansa noudatellen. Hän tekee monesta suuresta oliosta pienen ja monesta pienestä suuren. Hän työntää arkailematta takalalle sellaista, mikä oli lähellä ja tuo etualalle sellaista, mikä todellisuudessa sijaitsi taaempänä. Sanalla sanoen: hän maalaa kuvia, eikä kirjoita historiaa.”
(Suomentanut J. A. Hollo)

Helsingin Munkkiniemessä keväällä 2024

Jukka-Pekka

ELÄMÄKERTURI JA KOHDE

Elämäkerturi kuuntelee kohdettaan, tulee aina paikalle vähän etuajassa, istahtaa pöydän toiselle puolelle. Jukkis on valmiusasemissa.

Jukkiksen vaimo Riitta kattaa pöytään kahvit ja karjalanpiirakat, kurkunviipaleiden päällä Simpeleen Tölkinmäen pihamaan yrteistä itse tehtyä yrttisuolaa.

Elämäkerturi avaa tietokoneensa, kirjaa muistiin, valikoi ja kirjoittaa. Koska Jukkis on antelias, hän antaa kaikkensa.

Mitään ei tarvitse säveltää. Elämäkerturista tuntuu, että sirkus saapuu kaupunkiin. Ei vain sirkus. Teatteri, näyttelijät, ohjaajat, unohtumattomat esitykset, kymmenet ja taas kymmenet roolihenkilöt, hetken elämykset. Ihmiset, tapahtumat, onni ja suru. Elämä.

Jukkis tulee niin lähelle, että elämäkerturi näkee unia hänestä.

Sitten on aika päästää irti.

Elämäkerturi ottaa lasin punaviiniä ja sulkee koneensa.

Sattumalta juuri sillä hetkellä hän ottaa kirjahyllystä kirjan ja lukee Eeva-Liisa Mannerin suomentaman Shakespearen sitaatin *Hamletista*:

”Epäile auringon paloa, epäile tähden valoa. Valheeks epäile totuutta, vaan älä epäile minua.”

Helsingin Laajasalossa keväällä 2024

Liisa

KÄPYSOTAA

Naisia emme ottaneet messiin

Punamullalla maalattu mökki on Kiskossa. Faija oli hankkinut sen joskus välirauhan aikana kesällä 1940. Mökissä on lasiveranta, pieni tupa, pesuhuone, sauna, ja mökin toinen seinä on melkein kiinni järvestä. Katonharjan alapuolella on pieni nukkumapaikka, jonne kesävieraat pentaavat sänkynsä.

Mökin takana on maakellari ja liiteri, jossa on vierasmaja. Nukumme vierasmajassa vanhempieni Kirsti Ortolan ja Tauno Palon kanssa. Minulla on oma sänky vanhempieni sängyn vieressä. Äiti inhoaa hyttysiä niin, että suihkuttelee iltaisin huoneen täyteen hyttysmyrkyä. Kukaan ei tule ajatelleeksi, kuinka terveellistä on hengittää sellaista voimakkaan hajuista katkua.

Olin tullut tähän maailmaan seitsemäs elokuuta vuonna 1954. Ensimmäiset kesämuistoni ovat 1950-luvun viimeisiltä vuosilta. Ne ovat hyviä kesiä. Äiti, isä ja minä, meidän pieni perheemme on kesät yhdessä. Isä asuu vielä

Helsingissä, mutta me äidin kanssa olemme muuttaneet Tampereelle. Olen äpäräpoika, kuten avioliiton ulkopuolella syntyneitä kutsutaan, mutta 1960-luvun alussa vanhempani muuttavat yhteen ja menevät naimisiin.

Mökillä on ulkokuusi, jonka peltitynnyri täyttyy kesän mittaan. Se pitää tyhjentää kerran tai jopa kaksi kertaa kesässä. Faija sekoittelee kepillä peltitynnyrin lastia ja kaivaa maahan kuopan, johon lasti kipataan. Se on ekologisesti järjetöntä, aivan kuten hyttysmyrky, mutta ekologinen ajattelu on vieras käsite.

Maailma on turvallisessa asennossa. Isällä on aikaa keskittyä lomaan, ja hänen levottomuutensa laantuu.

Kesän viikot jatkuvat loputtomiin. Päivät ovat pitkiä, välillä sataa, aurinko tuntuu silti aina paistavan, ja järvenpinta väikkyä ja väreilee valossa. Kalastamme faijan, isoveljeni Pepen ja Masan kanssa, saunomme ja uimme tuntitolkulla. Faija hoitaa ruokapuolen kuten myöhemmin kotona Helsingissä. Äiti ei tee muuta kuin lukee ja lojuu. Hän ottaa intohimoisesti aurinkoa. Se tarkoittaa tuntikausien urakkaa. Vuosia myöhemmin etelänlomalla hän on katkera faijalle, joka ruskettuu viidessätoista minuutissa. Faija ei ota aurinkoa mutta hoitaa psoriasistaan lyhyillä aurinkokylvyillä ja seisoo rantahiekalla uimahousuissaan.

Järvessä riittää kalaa. Elokuun iltoina tuulastamme. Faija kertoo minulle, että tuulastus on ikaikainen kalastusmuoto. Veneen kokassa on lankku, johon lyödyssä naulassa

roikkuu Petromax-lyhty. Valokeilaan osuu iso hauki, se on paikoillaan ja näyttää nukkuvalta. Faija ottaa atraimen ja iskee sen hauen niskaan. Minua vähän kauhistuttaa, mutta tärkeintä on, että isä ja minä olemme yhdessä loppukesän yössä. Olemme lähempänä toisiamme kuin koskaan, minun kiltti isäni ja minä.

Punainen täysikuu nousee vastarannan metsän takaa. Metsä on pimeä, ja sammaleiset kivet ja kannot saavat elävien hahmojen piirteitä. Ne ovat kuin menninkäisiä, metsänpeitossa asuvia kummitusolioita.

Tähtitaivas metsän yllä on pyöröryttävän kaukana. Tähtiä on miljoona ja vieläkin enemmän. Mietin, mitä niiden takana on, onko mitään ja mitä tarkoittaa ei mitään.

Kiiltomatojen lyhdyt välkähtelevät vihreinä lamppuina yönkosteassa heinikossa. Lapsuuden lumottu polku vie rannasta mökille, jossa äiti on jo sytyttänyt kynttilät.

* * *

Teatterikoulussa vajaat kaksikymmentä vuotta myöhemmin 1970-luvulla aloimme opiskelukavereitteni kanssa muistella hernepyssyleikkejä ja ritsoja, joita moni meistä oli pikkupoikina tehnyt. Ne olivat 1950-luvulla syntyneen sukupolven leikkikaluja.

Näyttelijäopiskelijoiden harrastustoiminta keskittyi lähinnä Vanhan kuppilaan, jossa me teatterikoululaiset

ja Ylioppilasteatterin näyttelijät vietimme aikaa. Saimme siellä kuolemattoman idean käpysodan leikkimisestä. Olin heti messissä suunnitelmassa kuten aina, kun jotain tapahtui, ja kerroin, että meidän Kiskon mökkimme olisi oivallinen käpysotatanner. Sijaitsihan mökki keskellä metsää. Saisimme mellastaa siellä kuten halusimme.

Mökistä olivat 1970-luvun alusta lähtien vastuussa broidini Pepe ja Masa eli näyttelijät Pertti ja Martti Palo. He olivat syntyneet isäni avioliitosta näyttelijä Sylvi Sakin kanssa. Päätin kysyä broideilta lupaa käpysotareissuun. Molemmat antoivat luvan, mutta Masan ehto oli, että hän saisi tulla mukaamme.

Minä en ollut ritsaleikkejä leikkinyt, mutta kerran Pepe oli vienyt minut näyttelijä Leo Lastumäen kanssa metsään ja olin saanut ampua haulikolla. Olin silloin kuusivuotias. Se oli jännittävää, mutta veljeni pitivät huolen siitä, etten hosunut haulikon kanssa. Vilkkaana kaverina olisin voinut hосуakin.

Käpysotaa käytiin kolmena kesänä vuosina 1975–1977 ja aina elokuussa ennen Teatterikoulun alkua. Tieto touhuistamme levisi koulussa, ja moni olisi halunnut mukaan. Naisia emme ottaneet messiin, koska homma olisi mennyt ranttaliksi ja huomio olisi siirtynyt olennaisista asioista epäolennaisiin.

Lähdimme aina moottorimarssilla eli autoletkassa ajaen kohti Kiskoaa. Kari "Vänä" Väänänen ja minä olimme

ruokavastaavat ja pysähdyimme matkan varrella ostamaan koko jengille sapuskaa ja juomaa.

Mukana oli eri kesinä teatterikoululaisia ja ylioppilas-teatterilaisia. Vakiporukkaa olivat Vänä, Matti ”Peltsi” Pellonpää, Heikki Timonen, Kalle Pursiainen ja Tom Pöysti. Sekä hyvä ystäväni Janne Kuusi. Olin tutustunut Janneen jo Norssista, ja Janne opiskeli Taideteollisessa elokuva-alaa. Broidini Masa otti Teatterikoulun ohjaajalinjalla opiskelevan Heikki Timosen kanssa valokuvia, mutta ei osallistunut sotaan. Masa oli käpysodan ylin valvoja ja poltteli tyynesti piippuaan katsoessaan meidän leikkimielisten, raisujen nuorten miesten perään.

Perillä majoituttiin ja sen jälkeen mentiin metsään tekemään jokaiselle henkilökohtaiset ritsat. Olimme ostaneet matkan varrelta traktorin sisäkumin, josta sai leikattua ehdottomasti parhaimmat kuminauhat. Meillä oli kahdenlaisia ammuksia. Vihreä männynkäpy oli tarkka ja nasevasti osuva. Yhtä hyvä oli keskeltä katkaistu kuusenkäpy. Kun sellaisen upotti veteen, siitä tuli männynkäpyä raskaampi. Määrällä kuusenkävyllä sai losautettua jopa pöpelikön läpi.

Hyvän aamiaisen jälkeen käytiin päiväsota. Se kesti siihen asti, että tuli nälkä. Vänä kokkasi mitä maukkainta makkarakeittoa, ja keiton jälkeen lepäilimme pimeään tuloon asti. Sitten alkoi yösota. Taskulamput oli kielletty, ja muutenkin meillä oli tarkat säännöt sodankäynnille. Taistelutanner oli jaettu kahteen tonttiin. Kummallakin

tontilla oli omat puolustajansa, ja kun toisen tontin puolustajat olivat kaikki kuolleet, vaihdettiin tontteja. Kaikilla oli pieni veitsi, jolla he merkkasivat ritsansa haaraan tapot ja omat kuolemat, vasemmalle lovi taposta, oikealle omasta kuolemasta. Lovia kertyi sodan aikana monta.

Jokaisella piti olla suojalasit, mutta kerran Peltsi otti ne hikoillessaan pois. Käpyammus osui tietenkin hänen silmänsä, mutta ei siinä onneksi pahemmin käynyt. Kerran yksi kilpailijoista valmisti itselleen teräsritsan. Silloin järjestettiin aseistariisuntaneuvottelut ja teräsritsan käyttö kiellettiin yksimielisesti.

Hyttisen Harrilla eli Haballa oli mukanaan isältään saamansa armeijan kypärä. Kypärästä kuului aina metallinen napsahdus, kun käpy osui siihen. Ääni paljasti osuman, vaikka Haba yritti muuta väittää. Vänällä oli sodan käynnissä varsinainen suden meininki, hän oli kunnan kamppailija, jolla oli sissin asenne. Heikki Timosta kutsuimme hiljaiseksi kuolemaksi. Hän oli taitava piiloutuja, joka yhtäkkiä nousi esiin puskastaan, hymyili ja ampui.

Yösodan jälkeen koitti kostea jälkipuinti. Siinä käytiin tarkasti läpi kaikki tapahtumat, laskettiin pisteet ja julistettiin voittajat ja paras tappaja. Kostea jälkipuinti tarkoitti juuri sitä, mitä se tarkoittaa, mutta alkoholi ei ollut reissujemme pääasia. Aamu- ja yösodan aikana ei voinut olla missään tapauksessa humalassa. Muuten olisi tapahtunut onnettomuuksia. Niiltä me vältyimme.

Yksikään kolmesta käpysodasta ei ollut aivan samankaltainen. Tunnelma vaihteli porukan mukaan. Teatterikoulusta valmistuttuamme käpysotien aikakausi päättyi. Ehkä kolmen kerran rypistys riitti, tai ehkä meistä oli tullut aikuisia. Tylysiä. Olimme kadottaneet poikamaisuuden ja leikkimielen. Käpysota oli ehdottoman lapsellista touhua. Se rikkoi kaikkia aikuisuuteen liittyviä korrektiuden ja asiallisen käytöksen sääntöjä.

Minulle leikkimielisyys ja heittäytyminen ovat yhä merkityksellisiä. Elämään ei pidä suhtautua tosikkomaisesti, siinä pitää olla aina mukana peliä ja leikkiä. Myöskään akateemisesta taiteesta ei saisi kadota leikki. Se on olennainen osa teatteritaidetta. Jos ei pysty leikkimään asioilla, jälki voi olla pelottavan huonoa.

Käpysota oli kapinaa ja tahallisen epäsovivaa käyttäytymistä. Se oli vastalause isänmaallisuudelle, vanhempiemme sukupolvelle ja talvi- ja jatkosodan hengen ihannoinnille. Yhtenäiskulttuuri oli alkanut murtua jo 1960-luvulla, ja me olimme selkeästi 70-lukulaisia. Käpysota oli myös piikki taistolaisuutta vastaan. Elimme keskellä taistolaisuutta, ja meistä monet olivat taistolaisia. Puhuimme rauhan puolesta ja vastustimme sotaa. Minä olin Teatterialan opiskelevien sosialistien puheenjohtaja ja todella vakaumuksellinen taistolainen. Jokin minussa alkoi kuitenkin harata poliittista ehdottomuutta ja oikeaoppisuuden vaatimusta vastaan. Ehkä käpysota oli anarkiaa ja irtiotto kaikkea vastaan.

Teatterikoulussa meistä yritettiin kasvattaa yhteiskunnallisesti tietoisia taiteilijoita ja taiteentekijöitä, enkä tarkoita vain taistolaisista ideologiaa. Joukossa aate tiivistyi, ja olimme kapinahengessä myös omia opettajiamme kohtaan ja panimme opetussuunnitelman osittain uusiksi. Halusimme oppia teorian lisäksi käytännön teatterityötä. Taitoa seistä näyttämöllä yleisön edessä.

Olimme anarkistisia ja vastustimme isänmaallista oikeistolaisuutta ja pikkuhiljaa myös marxismi-leninismiiä. Kaikenlainen mustavalkoisuus, suvaitsemattomuus ja yksisilmäisyys ja absoluuttiset totuudet alkoivat tökkiä. Dogmaattisessa vasemmistolaisessa ajattelussa spontaani innostuneisuus tuntui olevan rikos. Käpysotamme edusti juuri tällaista spontaaniutta.

Lopullinen oksennuksemme taistolaisuuden niskaan oli teatteriproduktiomme *Nuorallatanssijan kuolema eli kuinka Pete Q sai siivet*. Arto af Hällström ohjasi sen vuonna 1978. Olin jo valmistunut Teatterikoulusta ja töissä Suomen Kansallisteatterissa, mutta en empinyt hetkeäkään Pete Q:n seikkailuun osallistumistani. Perustimme porukalla Suomen Kansan Teatterin ja esitimme *Pete Q:ta* yhden kesän ajan Koiton talossa Helsingissä. Se jäi Suomen Kansan Teatterin ainoaksi produktioksi.

Paradoksaalista on, että minä, aktiivinen käpysodan kävijä, en käynyt armeijaa. Sain aikoinaan lykkäystä, sillä polveni olivat jo nuorena hajalla kaikenlaisesta touhumisesta. Kun vuonna 1979 olin siirtymässä Kansallis-

teatterista Helsingin Kaupunginteatteriin, menin uusinta-kutsuntoihin, koska lykkäystäni ei voinut enää uusia. Kelpoisuusluokkani piti tarkistaa. Armeijan lääkäri pyysi minua kyykistymään, ja kyykistyessäni polveni rutisivat niin, että kuulustelijat kääntyivät katsomaan toisiaan. Menin ulos odottamaan ja tullessani takaisin sisälle sain tiedon, että minut oli vapautettu rauhanaikaisesta palveluksesta. Vuonna 2010 sain polviini tekonivelet, jotka ovatkin toimineet hyvin.

Kaupunginteatterissa vuonna 1979 ensimmäinen roolini oli Jouko Turkan ohjaamassa *Tuntemattomassa sotilaassa* vänrikki Kariluoto. Yhdessä kohtauksessa hypäsin näyttämöllä olleelta lavastuskorokkeelta alas tasajalkaa. Hypätessäni katseeni kohtasi rivillä kolme istuneen miehen katseen. Hän oli se puolustusvoimien upseeri, joka oli vapauttanut minut asepalveluksesta.

Vuosia myöhemmin Kalle Holmbergin ohjaamassa Dostojevski-produktiossa *Kepissä on kaksi päätä* Kalle ja hänen vaimonsa Ritva antoivat minulle lempinimen vänrikki Nappula. Olin niin nuori ja innokas.

KAIKKI ALKOI KELLARITEATTERISTA

Paljon toimintaa ja vähän myös mystiikkaa

Rikos yhdisti ystävääni Janne Kuusta ja minua. Olimme rinnakkaisluokilla Helsingin normaalilyseossa eli Norsissa. Olimme saaneet kuusitoistavuotiaina ehdot ja päättimme suoriutua niistä lunttaamalla. Olimme kirjoittaneet joitakin tärppejä pyyhekumeihin, joita vaivihkaa yritimme keskenämme vaihtaa. Homma sujui mieles-tämme hyvin, mutta sitten jompikumpi sähläsi ja kumi putosi maahan. Kun tulokset tulivat, kuulustelua valvo-nut ranskan ja saksan opettaja Notski hymyili meille ival-lisesti. Hän luki muiden tulokset aakkosjärjestyksessä ja ilmoitti lopussa: "Kuusi ja Palo hylätty!" Jouduimme uusintakuulusteluun, josta pääsimme lunttaamatta läpi. Veljeytemme Jannen kanssa alkoi siitä.

Janne houkutteli minut legendaariseen Kellariteatte-riin eli Klitsuun. Siellä tutustuin Peltsiin. He olivat Jannen

kanssa kuin paita ja perse. Klitsussa näyttelivät myös Hannele Nieminen ja Saara Markkanen. Saara oli ensimmäinen varsinainen tyttöystäväni, ja opiskelimme samaan aikaan myös Teatterikoulussa. Seurustelua kesti vuoteen 1977 saakka. Valmistuimme silloin näyttelijöiksi, ja elämä vei meitä eri suuntiin, kohti uusia ihmissuhteita.

Ennen Klitsua en ollut ajatellut näyttelijän ammattia. Olin nähnyt, miten stressaantuneita faija ja mutsi olivat työstään, ja ensi-iltojen lähestyessä he olivat entistä hermostuneempia. Suvun maine näyttelijöinä ei siinä vaiheessa kiinnostanut minua. En haaveillut työstä teatterissa tai elokuvissa. Kyse saattoi olla itsesuojelusta, kun kaavailin ryhtyvänä toimittajaksi tai lukemaan oikeustiedettä. Toimittajan työ oli 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa vahvaa vaikuttamista. Ajattelin idealistisesti, että toimittajana tai lakimiehenä voin osallistua yhteiskunnan kehittämiseen.

Pikkupojasta asti olin ollut hyvin kiinnostunut lentokoneista ja lentämisestä, joten mietin myös lentäjän ammattia. Olin 8-vuotias, kun lensin vanhempieni kanssa kotiin Rodokselta nelimoottorisella DC-6B-potkurikoneella. Kun lentoa oli tunti jäljellä, lentoemäntä tuli kysymään, haluanko tulla ohjaamoon kapteenin viereen. Tarjoukseen saattoi vaikuttaa vieressäni istunut näyttelijä Tauno Palo. Sain poikkeuksellisesti istua ohjaamossa siihen asti, että kone oli laskeutunut Seutulän kentälle. Se oli jännittävä hetki, ja tunsin olevani melkein koneen kapteeni tai ainakin perämies.

Ihminen roolien takana

Jukka-Pekka Palo kertoo avoimessa elämäkerrassaan näyttelijävanhemmistaan, Tauno Palosta ja Kirsti Ortolasta, ja sukunsa salaisuuksista.

Jukka-Pekka Palo kasvoi perheessä, jossa kaikki olivat näyttelijöitä. Hän ei haaveillut lapsena näyttelijän ammattista, mutta vuodet helsinkiläisessä Kellariteatterissa herättivät hänessä halun näytellä. Palon pitkään uraan teatterissa mahtuvat vuodet Helsingin Kaupunginteatterin ja vuosikymmenet Suomen Kansallisteatterin näyttelijänä, monet roolit elokuvissa ja televisiossa sekä yhteistyö monen merkittävän ohjaajan kanssa. Omalla äänellään hän kertoo nuoruuden taistolaisuudestaan, näyttelijän työstään, ystävistään, arvomaailmastaan ja avioliitostaan pukusuunnittelija Riitta Anttosen kanssa, sen hyvistä ja vaikeistakin hetkistä.

www.tammi.fi

99.1

ISBN 978-952-04-6009-9